

SZARVAS

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI LAP.

Szerkesztőség:

Kényes utca 175.

Kiadóhivatal:

Salétrom-utca 1189.

Nagy M. könyvnyomda

Hova az előfizetési és
hirdetési díjak küldendők

Megjelenik hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr —

Félévre ... 2 frt 50 kr. —

Negyedévre 1 frt 25 kr. —

Egyes szám ára 5 kr. —

Hirdetések felvételnek: Bécsben J. Danneberg I. Wolzeile 19. M. Dukas I. Wolzeile 6--8. Budapesten: Goldberger A. V. Váci-utca 9., Schvarcz Gyula Váci-utca 11., Eckstein Bernát fürdő-utca 4., Haasenstein és Vogler (Jarus Gyula) Dorottya-utca 1. Blockner J. IV. Sütő-utca; Fischer J. D. IV. Hatvani-utca 1., Reuter ügynökség és a Magy. Távir. Iroda. Granátos-utca 8. Tenczer Gyula Szerecsen-utca 7., Misrachy E. V. Akadémia-utca 6. alatti hirdetési irodájában és helyben a kiadóhivatalban.

A vizsgákról.

Az utolsó hónap az iskolában a: lázas hónap. Az addigi komoly munkát egyszerre csak valami sajátos izgatottság váltja fel. A tanítók és a tanító néni türelmellenőbbek s a kis tanulókat mindég azzal ijesztetik: itt a vizsga!

A tanítók aztán beleélik magukat abba a gondolatba, hogy borzasztó szégyen lesz az majd ha nem tudnak megfelelni a feladott kérdésre.

És ezt az ideges állapotot elviszik magukkal haza is. A mamának is csak azt hajtják minduntalan: mi lesz velök ha a gyermekek »szégyent« hoz a fejökre!

Szegénykék pedig tanulnak, olvasgatnak folyton. Isten a tudója és a látója csak hogy mennyit gyötrőd-

nek. A száraz tantárgyak csak nem akarnak a zsenge elmében megragadni. Itt is, ott is egy-egy sóhaj hangzik fel:

— Jaj, mamám, elfeledtem, hogy Pekkingnek mennyi lakosa van! — De most veszem észre, az igekötőket sem tudom elsorolni, pedig azt a tanító néni kívánja ám!

— No lesz majd miért piruljak! — Mondja rá a mama. És ez így megy az egész hónapban át az iskolában és a családban egyaránt.

Megkezdődik a vizsga. A tanítók és a tanítónők, kivált a fiatalabbak, trémáznak. Kapkodnak a kérdések után s a gyermekek a feleletek után. Az izgatottság nőttön nő, a tanulók badarságokat mondanak, s a tanítók csak azt hajtogatják:

— Hiszen ezt te nagyon jól tudod.

Hosszu idő telik el míg a láz csillapul. Végre megszokják egymást s ekkor aztán megy a vizsga, mint a karikacsapás.

Az «elnök ur» el van ragadtatva. A tanító szeme most az örömtől szikrákat szór. A szülők könnyeznek. Hisz az övék a legédesebb csalódás.

S mikor aztán elhangzik az utolsó ének is, ekkor az «elnök ur» beszédet tart.

Megdicséri a tanulókat s megköszöni a tanítónak a — szép eredményt — Szülők és gyermekek a legboldogabb érzelmeik közt távoznak... És egy hosszú hónap izgalma és gyötrelme most e perczen egyszerre feledve van s csak a mai nap emléke él a szivökben.

Szép is ez a kép nagyon. A ki egyszer látta, nem feleli egyhamar. De éppen az a csábitó varázsa az,

TÁRCSA.

A nap fölkel . . .

Írta: Benedek Elek.

Régóta busít a gondolat, hogy ámbátor rendes tagja vagyok a svábhegyi turista-társaságnak, még nem láttam a fölkelő napot. Svábhegyi nyaralásaim alatt egyszer rásztam meg a Jánoshegyet, de ez is uzsonna idejére esett, mikor csak a lemenő napot csodálhattam volna meg. Ám én a lemenő napot nem szeretem látni: a halálra emlékeztet s oly szép az élet, oly szép . . .

Most hogy tagja lettem a Erdélyi Kárpát-Egyesületnek is, minden nap olvasgatom turista kollégáimnak utileírását s s valamennyi a fölkelő napról ír a legnagyobb áradozással. Tengerszemek, csodabarlangok, mindenféle emberi kő-alakokkal megnépesült sziklahegyek, melyek, egytől-egyik a magas eget támogatják: elhalványodnak a fölkelő napnak tündérséges szépsége mellett. És olvasván a angol turisták-

ról, kik gyalogszerrel járnak be a székelyföldet, megmászván sziklahegyeit, váromlódékaikat, fürödvén a Szent-Anna tavában: szégyenpir futja el arczomat. Ime, én itt születtem az erdőkoszoruzta magas hegyek aljában, közelben és távolban a kéklő havasok végtelen láncolata s én még nem láttam hegynek tetejéről a felkelő napot.

Hát most itt vagy újra, mondám magamnak, használd fel az időt, ki tudja: jösz-e ide többet? Beletemetkezel a tornyos paloták közé s nem látod többet házadnak bérceit. Vigyázz ember, nehogy elkésve tégy magadnak keserű szemrehányásokat!

E szép gondolataim közt erélyes kopogtatás hangzott a szüleiház ajtaján. Még lessék-et sem kiálhattam, nagy zajjal rontott be szerény hajlékunkba három valószínűs turista. Azt hittem, hogy álmodom. Az én kicsi falumról eddig dicsekedve beszéltek, hogy ott még sohasem járt — végrehajtó. Nem tudom, mi ebben az igaz s mi nem, de az szent igaz, hogy turista itt nem járt még soha. Egy szempillantás alatt megtelt az udvarunk asszonyokkal és gyerekekkel, kik mind a csodálatos jövevényeket bámulták s kisütötték, hogy ezek a hosszú botos, kurta nadrágos urak bizo-

nyosan Taliánországból jöttek, ámbátor — hallj csudát! — mindhárman magyarul beszéltek.

Nekem magamnak is hihetetlennek tetszett első pillanatra, hogy valaki Budapestről az én falumba vetődjék. De végre is ezek ők voltak, igen, ők: Várdai Muki, Salamon Tóni és Bán Gyuszi. Hires atléták és turisták mind a hárman, nekem jó pajtásaim a legényvilágból. Még jó formán kényelembe sem tették magukat, Várdai Muki kiterítette az ő turista mappáját s rábökött egy hegyre.

— Jere csak ide pajtás, voltál-e már ezen a hegyen?

— Melyiken?

A Piliske-hegyen.

— Nem én.

Muki csodálkozó pillantást vetett rám. — Ember! Hisz ez a te falud határán van. Egyike hazánk legmagasabb hegyeinek, a honnét a napfölkeltét megnézni a legnagyobb földi gyönyörűségek közé tartozik.

— Sőt — vágott közbe Salamon Tóni — egyik turista czimboránk, Nyáradai Benczi így kiált fel könyvében, a Piliskéről

-- Közszemlén. A »Bárany» utcai 1080 számú üres telek eladására és a Weiczner-féle 1340 számú ovoda helyiség megvételére vonatkozó szerződés aug. 28-áig a városházán közszemlére van kitéve.

— A transversalis állami műút irányá ellen Mező-Berény és Békés községek tudvalevőleg szintén kérvényeztek olyan értelemben hogy a műút Szarvas-Csaba helyett Szarvas-Mező-Berény-Békés-Gyula felé építtessék ki. A kereskedelemügyi miniszter folyó hó 20-án kelt leiratában elutasította a két község kérelmét. A miniszteri rendelet következő: Békésvármegye közönségének! A vármegye alispánjának folyó évi június hó 19-én 8553. sz. a. kelt felterjesztésére értesitem a vármegye közönségét miszerint jóváhagyólag tudomásul veszem folyó évi május hó 16-án s folytatva tartott rendes közgyűlésében 117—6718. sz. alatt hozott határozatát — melylyel kimondotta, hogy nem foglalhat állást Békés község azon kérelme mellett, hogy a Duna-Tisza-Körös mentén építendő állami transversalis alföldi ut irányá Szarvas, M.-Berény és Békésen keresztül vezetessék. Elismerem ugyan hogy a felfolyamodásokban felhozott körülmények a vármegye közuti hálózatának fejlesztésénél figyelmet érdemelnek. Nevezetesen tény az, hogy a Mező-Berény-békés-gyulai utirány, a műútal összeköttetésbe hozza Körös-Tarcsa Körös-Ladány, Szeghalom és Füzes-Gyarmat községeket is, amennyiben az ezen utóbb nevezett községeket összekötő törvényhatósági közut a Mező-Berény községében szakadna be az alföldi transversalis műút Mező-Berény-békési vonalába. — Tekintettel azonban arra, hogy a Szarvas-Mező-Berény-békési vonal kiépítése esetére, a Szarvas-Kondoros csabai utirány nem kerülne kiépítés alá s ez által a Szarvas és Csaba közt elterülő termékeny vidék, — mely eddig is nélkülözötte a jó közuti közlekedés előnyeit — továbbra is tespedésnek maradna kitéve tekintettel továbbá arra, hogy az alföldi transversalis műút létesítése egyik indokának mely szerint ez oly vidékeket érintsen a melyek eddig a közuti közlekedés tekintetében legelhanyagoltabbak voltak a Szarvas-Kondoros-csabai utirány inkább felel meg főleg azonban tekintettel arra hogy a kerelmezett Szarvas-Mező-Berény-békési utirány a felfolyamodásokban felhozott indokoknál fogva és az említett Körös-Tarcsa, Körös-Ladány Szeghalom és Füzes-Gyarmat községek közlekedési érdekeinek kielégítése tekintetében, — csakis Mező-Berény-től kezdve Békésre és innen Gyulára vagy Csabára vezetőleg bir fontosságai a vármegye közönségének határozata ellen Békés és Mező-Berény községek által beadott felebbezéseket annál is inkább elutasitanom kellett mivel e tekintetben a támasztható igények és felmerülő követelések a teljesen kielégíthetők az által is ha a transversalis műút most már végleg megállapított és Szarvasról Kondoroson és Csabán át Gyulára vezető fővonalából kizárólag Csabáról Békésre és tovább Mező-Berényre vezetőleg egy szárnyutvonal építtetnék ki a mely kiépítés a folyó évi június 4-én 38,457. sz. a. kiadott rendeletom értelmében annyiban biztosítható leendő amennyiben hajlandó vagyok a

transversalis műút fővonalának kiépítésénél esetleg elérendő megtakarításokat első sorban ezen Csaba békési szárnyvonal — Felterjesztésének mellékleteit visszaküldöm s felhívom a vármegye közönségét hogy ezen intézkedésemről felfolyamodókat értesítse.

Irodalom és művészet.

-- A »Vasárnapi Ujság« július 29-iki száma 20 képpel és a következő tartalommal jelent meg: »Hyrtl József«. (Arczképpel.) — «A Balatonparton» Költemény Soós Lajostól — »A Gerjenes kincse Elbeszélés Irta Györkönyi Károly — «Bucgacz» Pusztai élet Kecskemét vidékén Kada Elektől (Paur Géza pillanatnyi fényképeivel 1 Ménesítetés 2 Gyula itatás 3 Delelés 4, Szamadógulyás) — «Oros életeképek» Tolsztoy Leótól — »Koreából,« — »Vasutak gyorsasága Amerikában» — «A munkások mozgalma Amerikában» (Képekkel 1. A munkások vezérszónoka 2, Munkásgyűlés 3, Egy munkás vasárnapon stb.) — »A kalocsai obseévatorium irta Tóth Mike S. J. [Képekkel A kalocsai csillagvizsgálóintézet-ről és Kalocsáról] — »A konstantinápolyi földrengés» (Képekkel 1. Aranyszarv-öböl kikötője alkonyatkor 2 A földrengés alkalmával menekülők a galatai hidon 3. A menekülők a galatai hidon 2 A menekülők a nagy bazárban) — «Sakkjáték Képtalány, Egyveleg stb. rendes rovatok — A »Vasárnapi Ujság« előfizetési ára negyedérvé 2 forint a »Politikai Ujdonságok«-kal együtt 3 forint Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest egyetem utca 4 sz.) Ugyanitt megrendelhető a »Képes Néplap« legolcsóbb ujság a magyar nép számára félévre csak 1 frt 20 kr.

CSARNOK.

A telefonnál.

— Nyári történet —

Budapesten most sokat mulatnak a következő történetén.

Kovács gyáros néhány héttel ezelőtt tért vissza a nászutról aranyos kis feleségével Egy édes hetet boldog dolce far mentében töltött el a kis menyecske társaságában és egészen átengedte magát az új háztartás varázsában rejő élvezetnek. Kovács ur azonban nemsokára újból kényszerült törődni üzletével is és minthogy az asszonyka is belátta ennek szükségességét Kovács egy szép reggelen nehéz szívvel bárde mégis elment a gyár irodájába,

Az órákig tartó válás fájdalma keltette föl benne azt a gondolatot hogy irodáját és lakását telefonnal kötteti össze. Így legalább pár distance az üzleti órák alatt jö érintkezhetik szeretett Arankájával.

Amíg várta Kovács ur, hogy elkészüljön a telefon egészen elmélyedt abba az édes foglalkozásba hogy kedves feleségcskéjével szerelmes szavakat válthasson. Hasonlóképen cselekedett Aranka is a ki nem

ismert mulattatóbb foglalkozást mint a telefon előtt biborpiros kis ajkait csokra csucsorítani a csókokat csucsorítani a csókokat villamosság utján férjének elküldeni és tőle ilyeneket ugyanazon az uton átvenni.

Igy működött a telefondrót heteken át és a házastársak telefon turbékolása, alig akart véget érni. Az idő azonban mult a mézes hetek is elrepültek és a gyárban ugyancsak felszaporodott a munka,

Kovács belátta, hogy nem vesztegethet több időt a turbékolásra különben is azt tapasztalta hogy Aranka hízogó szavai már kissé kopottak és unalmasak. Kibuvót keresett hát s mindig praktikus észjárása csakhamar meg is találta.

Üzletében évek óta alkalmazásban volt egy öreg kiszolgált hivatalnok kit munkára már alig használhatott. Jakabnak hívták egy kissé hóbortos volt tulipiros orra volt de jólelkű és egy kissé lyrikus hajlamu kedéllyel birt. Értett ahoz, hogy fiatal leányoknak mindenféle kedvességeket mondogasson és abban a képzelődésben élt, hogy az egész asszonyi nem beléje van bolondulva, hangja feltűnően hasonlított a főnökéhez.

Ezt az embert használtu fel Kovács arra hogy őt a telefontól és már a következő napon ott állt Jakab a telefontól és mialatt Kovács szorgalmasan irt és dolgozott Jakab kitűnően mulatott a telefontól a bájos de láthatatlan főnöknővel:

— Hogy vagy muczusom? Szólitá meg Jakab Arankát.

(A telefon válaszol.)

— Mi lesz ebédre?

— Óh te drága! Hát a kedven a ételeim!

— Persze azért majd megcsókollak.

(A telefonban csók-czuppanás hallatszot.)

Jakab, ugy látszik, kitűnően végezte a dolgát, mert Kovács nagy ámulatára Aranka sohse unta meg a dolgot és a telefon állandóan össze volt kötve a gyár és lakás közt. Kovács roppant örült ennek mert most már zavartalanul dolgozhatott s a neje sem, panaszkodhatott hogy elhanyagolja őt szóval Kovács boldog és meglegedett volt.

Tegnap azonban szokatlan időben hagyta el irodáját. Valami teendője akadt, a mi lakása szomszédságába szólitotta. A telefont és Jakabot egészen elfelejtette és mivel már nem találta érdemesnek, hogy még egyszer visszamenjen az irodába, dolgozva végeztével felment a lakásába.

— A mint a szobába belép ott találja aranyos kis feleségét a chaise-longae-n kényelmesen heverve egy regény olvasásban mélyen elmerülve, mig a telefontól, a »drága férjjel« kitűnően mulatott a vén szekácsné.

Megnagyarázta-e Kovács a feleségének hogy ki helyesbíti őt a telefontól arról nincs tudomásunk, de annyit elárulhatunk hogy tegnap egy belvárosi magánlakásból eltávolítottak egy — feleségessé vált telefontkészüléket.

Felelős szerkesztő: Mihálf József.

Kiadó: Sápszky János.